METSÄTALOUS

Eräharrastukset ja käynnit kansallispuistoihin muodostavat terveydenhuollon ja kansanterveyden näkökulmasta merkittävän taloudellisen mahdollisuuden. **LUONTOPALVELUJOHTAJA RAUNO VÄISÄNEN, METSÄHALLITUS**

Metsän hinta alueittain 1985–2014

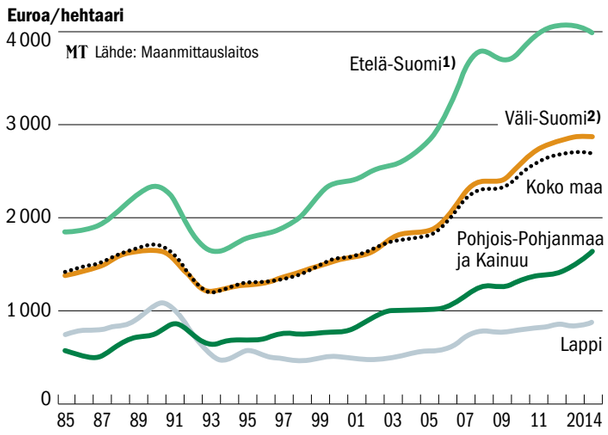

1) Etelä-Suomi: Uusimaa, Varsinais-Suomi, Satakunta, Kanta-Häme, Pirkanmaa, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Ahvenanmaa

2) Väli-Suomi: Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa

Suuret metsätilat menevät kaupaksi

Metsätilakauppa on kiihtynyt viime vuodesta.

Puhtaita metsäkauppoja, joissa ei ollut mukana esimerkiksi viljelysmaita, tehtiin tammi–kesäkuussa 15 prosenttia viime vuotta enemmän.

”Uutena ilmiönä on suurten, satojen hehtaarien metsäalueiden kaupat, joissa myyjänä on usein metsäyhtiö”, tilastoja koonnut johtava asiantuntija **Juhani Väänänen** Maanmittauslaitoksesta sanoo.

Varsinkin Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa metsäyhtiöt myivät paljon isoja metsäalueita.

Metsämaan keskihinta alkuvuonna oli 2 570 euroa hehtaarilta. Kalleinta metsämaa oli Kanta-Hämeen maakunnassa, 5 400 euroa hehtaarilta, ja halvinta Lapissa, jossa hehtaari maksoi 900 euroa.

SUVI NIEMI

Kemeralain uudistus etenee

Uusi kemeralaki viedään eduskunnan käsiteltäväksi vielä tässä kuussa. MTK:n mukaan hallituksen esitys noudattaa pääperiaatteiltaan lakia valmistelleen työryhmän ehdotuksia.

Kemeraa on tarkoitus yksinkertaistaa ja kohdistaa tukea entistä järkevämmin. Mikäli uudistus menee läpi, tuettavia toimenpiteitä olisivat taimikon varhaishoito, nuoren metsän hoito ja sen yhteydessä tehtävä pienpuun kerääminen, terveyslannoitus, juurikäävän torjunta, suometsän hoito ja metsätien tekeminen.

Myös metsätalouden ympäristötuki säilyy.

Jälkirahoitteisuus ei enää olisi mahdollista, vaan myös nuoren metsän hoito vaatii ennakkohakemuksen.

Metsän uudistaminen ei enää missään muodossa sisälly tuettaviin toimenpiteisiin. Kyseinen muutos on herättänyt närää Pohjois-Suomessa. Siellä on paljon heikkotuottoisia metsämaita, joilla metsätalouden kannattavuus on heikkoa.

Maa- ja metsätalousministeriön mukaan uudistamistuki ei ole mahdollista EU:n tukijärjestelmälle asettamien raamien takia.

Tavoitteena on, että uusi laki saataisiin voimaan 1.7.2015 alkaen.

Nykyisen kemeralain mukaiset anomukset tulisi toimittaa metsäkeskukseen viimeistään 20.3.2015 ja näitä koskevat tukipäätökset tehdä kesäkuun 2015 loppuun mennessä.

MTK on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota lain siirtymäsäännöksiin ja riskiin, että keväällä taimikonhoitotyöt voivat pysähtyä kolmeksi kuukaudeksi, koska töille ei ole mahdollista hakea tukea kummankaan järjestelmän mukaan.

”Ministeriön kanssa etsitään ratkaisua tähän”, sanoo asiantuntija **Lea Jylhä** MTK:sta.

JARMO PALOKALLIO

Tulevaisuudessa virus voi torjua tyvilahoa

Kuusia lahottava ja mäntyjä tappava juurikääpä aiheuttaa vuosittain jopa 50 miljoonan euron menetyksen metsänomistajille. Parhaillaan kehitetään menetelmää, jolla juurikääpä voitaisiin selättää viruksen avulla.

LAURI SALMINEN

Kantojen nosto voi vähentää juurikääpää, mutta sekään ei poista tartuntariskiä kokonaan.

Juurikäävät aiheuttavat suuria taloudellisia tappioita pohjoisen havumetsävyöhykkeen metsissä. Suomessa ne tappavat mäntyjä ja lahottavat kuusten sydänpuuta. Tuhot keskittyvät eteläisen Suomen hyväkasvuisille metsämaille.

Juurikäävän tuhoja rajoitetaan kesähakkuita välttämällä, puulajien valinnalla ja kantokäsittelyllä. Järeitä keinoja ovat kannonnosto ja kulotus.

Juurikääpä vaikea poistaa

Juurikäävän torjunta on osoittautunut vaikeaksi. Mikään nykyinen torjuntamenetelmä ei pysty täysin puhdistamaan juurikäävän saastuttamaa metsikköä.

”Esimerkiksi kantokäsittely on ennalta ehkäisevä menetelmä, eli sillä ei ole juuri vaikutusta olemassa olevaan juurikääpään”, sanoo professori **Jarkko Hantula** Metsäntutkimuslaitokselta.

Hantulan mukaan sama koskee talvihakkuita. Niitä suosimalla estetään juurikäävän leviäminen metsikköön, mutta ei hävitetä kasvupaikalle iskenyttä juurikääpää.

Järeistä menetelmistä kannonnostolla on pieni tartuntaa vähentävä vaikutus. Myös kulotus vähentää juurikääpää, mutta ei yleensä poista sitä kokonaan kasvupaikalta.

”Ja kulotus ei luonteensa takia muutenkaan liene ajateltavissa käytettäväksi kaikkialla juurikääpäisissä metsissä”, Hantula pohtii.

Puulajin vaihto tehoaa

Hantulan mukaan ainoastaan puulajin vaihtaminen torjuu juurikääpää tehokkaasti. Kun saastuneella alueella kasvatetaan sukupolven verran toista puulajia, se hävittää juurikäävän käytännössä kokonaan kasvupaikalta.

”Ongelmina ovat lehtipuun havupuita alhaisempi tuotto ja kasvupaikan mahdollinen sopimattomuus. Usein myös hirvikanta on niin suuri, ettei lehtipuun kasvattaminen onnistu.”

> »Yksi ongelma on juurikääpäkokeiden pitkä kesto. Etenkin männynjuurikäävällä tulosten saaminen kenttäkokeista vie vähintään puoli vuosikymmentä.«
>
> **JARKKO HANTULA**

Virustorjunta kehitteillä

Metsäntutkimuslaitoksessa tutkitaan virusten käyttöä juurikääpien leviämisen estämisessä. Hantulan mukaan kaikilla eliöillä on viruksia, joten niitä on kehitetty jo kauan mitä erilaisimpien tautien ja biologisten ongelmien torjumiseen.

Virustorjunnassa kasvupaikalla olevaan juurikääpään tartutetaan virus, jonka seurauksena sieni ei pysty enää aiheuttamaan tuhoa. Näin ainakin teoriassa juurikäävän virus mahdollistaisi terveiden havupuiden kasvattamisen myös sellaisella kasvupaikalla, jossa edellinen puusukupovi on ollut lahovikainen tai tyvitervaksinen.

Metsätautien torjunnassa virusta on onnistuneesti käytetty Euroopassa kastanjasurmaa aiheuttavaa sientä vastaan.

Hantula painottaa, että kyseessä on vasta kehitteillä oleva menetelmä, eikä valmis tai edes lähes valmis tuote. Metsätalouden käyttöön juurikäävän virustorjunta voidaan saada ehkä reilun kymmenen vuoden kuluttua.

”Yksi ongelma on juurikääpään liittyvien kokeiden pitkä kesto. Etenkin männynjuurikäävällä tulosten saaminen kenttäkokeista vie vähintään puoli vuosikymmentä.”

Saastuneille kasvupaikoille

Koska juurikäävän virukset eivät tuota tartuttavia osia, joudutaan virus viemään kasvupaikalle juurikäävän sisällä. Tästä juurikäävästä se siirtyy kasvupaikalla olevaan juurikääpään jonka se sairastuttaa.

Tästä syystä virustorjuntaa voi ajatella vain valmiiksi hyvin juurikääpäisillä kasvupaikoilla.

Hantulan mukaan virustorjunnan kustannuksista ei ole vielä tarkempaa tietoa, koska levitysmenetelmä on vielä kehitysvaiheessa.

”Tällä hetkellä tutkimuskäytössä on juurikääpäisen puutapin poraaminen lahoon kantoon, mutta kaupallisen ratkaisun tulee olla sitä merkittävästi tehokkaampi. Yksi mahdollisuus voisi olla jotain naulapyssyn tapaista.”

JARMO PALOKALLIO

Tammi–heinäkuun hakkuut 2004–2014

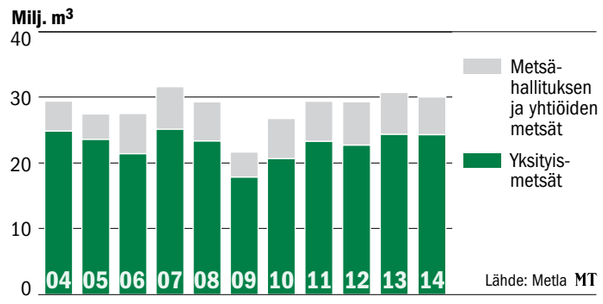

Hakkuut jatkuivat kesällä vilkkaina

Puunkorjuu on vilkkaimmillaan kevättalvella. Se ei silti pysähdy kokonaan edes heinäkuuksi. Tänä kesänä hakkuut jatkuivat sydänsuven ylitse tavallista vilkkaammalla vauhdilla.

Metsäntutkimuslaitoksen mukaan puuta korjattiin heinäkuussa 2,4 miljoonaa kuutiota teollisuuden käyttöön. Se on vajaan viidenneksen keskimääräistä enemmän.

Lisäys yksityismetsistä

Hakkuumäärän lisäys oli peräisin yksityismetsistä, joista kertyi puuta kaikkiaan 1,8 miljoonaa kuutiometriä. Määrä oli 15 prosenttia vuodentakaista ja lähes neljänneksen keskimääräistä suurempi.

Pystykauppojen puuta hakattiin yli neljännes keskimääräistä enemmän, kaikkiaan 1,5 miljoonaa kuutiometriä.

Hankintapuun vastaanottomäärä nousi viisi prosenttia keskimääräistä suuremmaksi, 0,3 miljoonaan kuutiometriin.

Metsäteollisuusyhtiöiden omien metsien ja Metsähallituksen hallinnoimien valtion metsien hakkuista kertyi heinäkuussa puuta 0,6 miljoonaa kuutiometriä.

Hakkuumäärä oli lähes yhtä suuri kuin edeltävän kymmenvuotisjakson keskiarvo, mutta se jäi vajaan kymmenyksen vuodentakaista pienemmäksi.

Heinäkuun hakkuista oli tukkia miljoona ja kuitupuuta 1,4 miljoonaa kuutiometriä. Tukin määrä oli 12 ja kuitupuun määrä kuusi prosenttia edellisvuotista suurempi.

Hakkuumäärät jäljessä viime vuotta

Vaikka puukauppa on käynyt sujuvasti ja puuta on myös korjattu vauhdilla, kuluvan vuoden hakkuista puuta on silti kertynyt hieman viimevuotista vähemmän.

Tammi–heinäkuussa teollisuuspuuta on hakattu kaikkiaan 30,1 miljoonaa kuutiometriä, mikä on kaksi prosenttia vähemmän kuin vastaavana aikana vuosi sitten.

Tukin määrä on noussut edellisvuodesta kolme prosenttia 12,3 miljoonaan kuutiometriin ja kuitupuun määrä vähentynyt viisi prosenttia 17,8 miljoonaan kuutiometriin.

JARMO PALOKALLIO

Kaakkois-Suomessa oli paljon hirviä jo 6 000 vuotta sitten

Kaakkois-Suomen hirvikanta lisääntyi nopeasti noin 6 000 vuotta sitten, kun Saimaan vedenpinta laski noin neljä metriä. Tähän tulokseen on tultu poikkitieteellisessä tutkimuksessa.

Vuoksen virran syntyminen laski Saimaan pintaa. Uutta maata paljastui tuhansia neliökilometrejä.

Paljastuneen maan peittivät pian hirvelle mieluisat ravintokasvit ruohot, sarat, pajut ja koivut. Hirvillä oli ruokaa rajattomasti.

Suuruuden aika ei ollut pitkä, korkeintaan parisataa vuotta. Vesijättö muuttui vanhaksi kuusimetsäksi, jossa hirville ei ollut paljon syömistä.

Hirvikannan voimistuminen mahdollisti väestön kasvun. Arkeologisen aineiston perusteella ennen Vuoksen syntyä ihmisten nisäkäsravinnosta hirveä oli vain 2,5 prosenttia, Vuoksen synnyn jälkeen kymmenkertainen määrä.

Tutkijat vertaavat tapahtumaa toisen maailmansodan jälkeiseen hirvikannan kasvuun. Koko Fennoskandiassa hirvikanta lähti voimakkaaseen nousuun, kun nykyaikaiset metsänhoitomenetelmät otettiin käyttöön. Hirvet pystyivät nopeasti hyödyntämään runsastuneet ravintovarat.

Hirven osuutta Vuoksen synnyn jälkeisessä esihistoriassa ovat selvittäneet Helsingin yliopiston bio- ja luonnontieteilijät ja arkeologit, Museovirasto, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos sekä Bristolin yliopisto.

REIJO VESTERINEN

Kansallispuisto- ja eräretket kampittavat stressin

SAARA OLKKONEN

Kansallispuistossa mieli lepää, kertoo Metsähallituksen selvitys.

Metsähallituksen selvitys osoittaa, että elinvoimaisuus ja onnellisuus kohenevat retkillä kansallispuistoihin tai muihin luontokohteisiin.

Metsähallituksen saamien vastausten pertusteella erityisesti ruuhkavuosi-ikäisten, naisten ja lasten hyvinvointi kasvaa luonnossa.

Yhdestä vierailusta kansallispuistossa retkeilijä kokee saavansa hyvinvointia noin 210 euron arvosta.

Retki rauhoittaa mieltä, torjuu alakuloa sekä stressiä ja saa unohtamaan arjen murheet.

Selvityksen mukaan kansallispuistoissa kävellään vuodessa yhteensä noin 34 miljoona kilometriä.

”Eräharrastukset ja käynnit kansallispuistoihin muodostavat terveydenhuollon ja kansanterveyden näkökulmasta merkittävän taloudellisen mahdollisuuden”, kertoo Metsähallituksen luontopalveluiden luontopalvelujohtaja **Rauno Väisänen**.

Kansallispuistoissa viime vuonna vierailleiden kokemien terveysvaikutusten rahalliseksi arvoksi laskettiin noin 226 miljoonaa euroa.

ANNI-SOFIA HOPPI